

1.

*Ik liep een beetje door de stad
Ik had geen doel, ik deed maar wat
En toen ineens, ik stond er weer, als iedere keer
Dat ouwe stukkie Amsterdam, waar ik al duizend malen kwam
En waar ik altijd weer zal zijn...Het Waterlooplein*

(‘Oh Waterlooplein’/ Johnny Austerlitz)

Waar je altijd weer zal zijn... Het Waterlooplein

Hans Fransen

Losse observatie

Het is een gevoel dat je al een beetje bevangt wanneer je over de dagelijkse rommelmarkt kuiert, maar je merkt het pas goed aan het eind van de dag, als de markt is afgelopen: *Het Waterlooplein* is eigenlijk geen plein, maar een veel te brede straat.

‘Plein’ is een te groot woord voor deze bekende, vaak bezongen Amsterdamse plek.

Met het *Waterlooplein* is altijd iets aan de hand geweest.

Iemand vertelde me dat als je over *Het Waterlooplein* wandelt, het voelt alsof je in een litteken loopt. Klopt als een zweer, veel is weg of verwoest. Zo ligt rond *Het Waterlooplein* de voormalige Joodse buurt en hebben hier in de jaren zestig, zeventig en tachtig, telkens weer ingrijpende stedenbouwkundige veranderingen plaatsgevonden vanwege de aanleg van de Weesperstraat, de bouw van de Metro en het neerzetten van de Stopera.

Een plek dus van historische betekenis, en tegenwoordig het

2.

bestuurlijke hart van de stad. Maar niet een plaats waar mensen graag samenkomen, waar mensen die er aan wonen graag op uitkijken, waar je als buitenstaander graag gaat zitten voor de gezelligheid.

Feitelijke constatering

Het plein ligt nu in de schaduw van de grotendeels gesloten gevels van het Stadhuis. De schaal- en maatverhoudingen zijn grof en zakelijk, ze sluiten niet aan op het verfijnde stedelijk weefsel dat Amsterdam zo kenmerkt.

Amsterdam is een prachtige grachtenstad. Oké, het is een cliché, maar de stad wordt buiten de landsgrenzen niet voor niets geroemd als het Venetië van het Noorden. Waarom zijn dan juist hier vanwege de positie van het Stadhuis de zicht- en looplijnen naar het water afgesloten?

En ga je in welke windrichting ook maar een brug over of een straatje in, dan merk je de abrupte overgang: van een ziellose plek, naar de sfeervolle, bruisende stad.

Plan van aanpak

Om het *Waterlooplein* te laten functioneren moet de positie en uitvoering van het Stadhuis worden 'gecorrigeerd'.

Deze correctie zal als integraal plan moeten worden uitgevoerd, dat wil zeggen in samenhang met de gebouwde omgeving.

Door woningen te integreren ontstaat een evenwichtige mix die meer levendigheid brengt in de buurt.

3.

Huidige situatie van het Waterlooplein en omgeving.

Mijn plan grijpt terug naar de zeventiende-eeuwse stedenbouwkundige principes die Amsterdam nu nog steeds zo aangenaam en waardevol maken.

Pluspunt in de huidige situatie is de fraai gedetailleerde en esthetisch gepositioneerde ronde façade van het Operagebouw aan de zuidoostelijke zijde van het plein.

4.

De Opera te handhaven, te versterken, op te nemen en samen te laten smelten in deze plannen.

Nieuwe situatie van het Waterlooplein en omgeving.

Op zeventiende-eeuwse tekeningen is goed te zien dat de plek een mooi bijna vierkant gebied was van ongeveer 200 X 200 meter, omzoomd door water.

Dit gebied was opgedeeld in 4 gelijke kwarten, ontstaan door twee zich kruisende straten. Deze kwartieren werden in de loop der

5.

eeuwen volledig bebouwd.

Deze oude lay-out vormt het uitgangspunt voor de nieuwe plannen, met dat verschil dat er alleen maar aan de buitenranden wordt gebouwd. Door de noordelijke rooilijn te verschuiven ontstaat er een nieuwe straat waar nu het Waterlooplein is.

Door deze aanpak ontstaat er in het midden een nieuw Waterloo plein in de zon! Dit binnenplein, omzoomd door arcades-een galerij/omloop-omarmt de Opera die hierdoor een statige ligging krijgt aan het plein. De eerste 4/5 verdiepingen onder de galerij worden ingevuld door de Gemeentelijke diensten, met aan de begane grond openbare functies zoals restaurants, café s, een overdekte markt.

Overzicht van het nieuwe Waterlooplein met de Opera.

6.

Het lijkt qua sfeer en beleving erg veel op het San Marco Plein in Venetië. De buitenranden zijn een aaneenschakeling van Amsterdamse gevels die in uitstraling en vorm aansluiten op de omliggende omgeving. Deze 5 tot 8 verdiepingen hoge “**Stadhuizen**” kunnen woningen, appartementen, werkplekken of nevenfuncties voor het Stadhuis herbergen, een levendige mix.

Door dit concept kan de investering zichzelf terugverdienen, want wie wil hier nou niet wonen?

Aanzicht van de nieuwe “Stadhuizen” rond het Waterlooplein.

Hans Fransen.

hansfransenarchitectuur@telfort.nl

Rotterdam 15 Oktober 2015.

Waterlooplein Amsterdam 9 Oktober 2015 - 17.00 uur.

Oh, Waterlooplein

Plan: "Stadhuizen", Waterlooplein Amsterdam